

Ülevaade Johannes Aaviku Rootsi-perioodi (1944–1973) sõnaloomingust

Jekaterina Mištšenko

Tallinna ülikooli doktorant

Johannes Aaviku loometööd on palju uuritud, kuid eeskätt on vaadeldud tema keeleuuendust ja -tegevust Eestis. Aja jooksul on keelemehel, eriti tema juubelitega seoses, pühendatud hulk artikleid ja kogumikke. Tõstaksin esile Helle Metsa ja Henn Saari artikleid¹ (1970) ning pühendusteoseid² Aaviku 70. ja 90. sünnipäevaks, aga ka Valter Tauli keeleuuenduse kriitilist ülevaadet ja Helgi Vihma põhjalikku bibliograafiat³. Hiljuti ilmunud „Ideepe“ (2010) on taas elavdanud arutelu ja avardanud lugejate-uurijate ettekujutust Johannes Aaviku keelelistest ja kultuurilistest vaadetest.⁴ Samas on Aaviku Rootsi-periood jäänud seni tähelepanuta, ka viimastine Antoine Chavini teos „Johannes Aavik et la rénovation de la langue estonienne“ (2010) seda eluetappi ei kirjelda. Johannes Aaviku keelenurkadest Eesti Päevalehe veergudel on varasemal ajal kirjutanud vaid Raimo Raag.⁵

---

¹ Mets, Helle 1970. Johannes Aavikust ja tema kunstlikest sõnadest I. – Eesti keele ringi töid 2. Toim Aino Valmet. Tartu: Tartu Riiklik Ülikool, lk 5–35; Saari, Henn 1970. Johannes Aaviku vanemate noomenitüvede saatusi. – Keel ja Kirjandus 12, lk 713–725.

² Pühendusteos Johannes Aavikule 70. sünnipäeva puhul 8. detsembril 1950. Lund, 1951; Üheksa aastakümnet. Pühendusteos Johannes Aavikule. Koost Helgi Vihma ja Karl Mihkla. Tallinn: Valgus, 1971.

³ Tauli, Valter 1982. Johannes Aaviku keeleuuendus. Kriitiline ülevaade. Stockholm: Eesti Keele ja Kirjanduse Instituut; Vihma, Helgi 2000. Johannes Aavik ja eesti keeleuuendus. Bibliograafia 1901–1996. Toim Karin Ribenis. Tallinn: Johannes Aaviku Selts.

⁴ Aavik, Johannes 2010. Ideepe. Johannes Aaviku ideede päevik. Toim Helgi Vihma. Tallinn: TEA Kirjastus; Hint, Mati 2012. Hilise Aaviku radikaalne keeleuuendus. – Keel ja Kirjandus 2, lk 81–102.

⁵ Raag, Raimo 1994. Johannes Aaviku keelenurgad Eesti Päevalehes. – Artikleid ja arhivaale I. Tallinn: Keeleuuenduse Kirjastik B2. Toim Helgi Vihma. Tallinn: Johannes Aaviku Selts, lk 20–23.

Johannes Aavik oli energiline Eestis tegutsenud keelemees, kelle saatus viis 1944. aastal Rootsi. Paguluses tegeles ta edasi eesti keele sõnavara ja grammatikaga ajalehtede (Välis-Eesti, Eesti Päevaleht⁶) ja teiste väljaannete (nt „Rootsi–eesti abiraamat”) vahendusel. Saaremaalt pärit keeleteadlane jätkas loengute pidamist ja tõlkimist, aga eeskätt rahvuskaslaste keelelist harimist ja nõustamist. Aavik jätkas järjekindlalt oma vaadete propageerimist. Eeskätt püüdis keelemees väliseestlasteni tuua eesti keele sõnavara ja ortograafia uuendusi, mis leidsid kajastamist juba Eestis töötades. Seega, eesti keel arenes ja täienes Rootsis peamiselt emakeeles ilmunud kirjutiste kaudu. Suureks toeks keele elujõulisusele olid eesti väljaanded ning väljaannete lugejad, kes keelt iga päev kõnes kasutasid ja aeg-ajalt keelenurkades väljapakutule omapoolsete ideedega vastasid.

Siinkirjutaja eesmärk on esitada oma magistritöö⁷ põhjal terviklik ülevaade Aaviku Välis-Eesti ja Eesti Päevalehe juures tegutsemise ajal pakutud sõnavarast. Uurimusega püütakse täiendada Aaviku põhjalikult uuritud eluloo Rootsis viibimise perioodi, mil keeleteadlane jätkas väsimatult keeleuuenduse kurvi „lõppmattuseni” viimist.⁸ Uurimuslik osa põhineb ajalehe Välis-Eesti artiklitel „Uusi sõnu”, „Vigane ja õige eesti keel”, „Halb ja hea eesti keel” ning Eesti Päevalehe artiklitel „Keele alalt”.

Tänapäeva eesti keelde jõudnud sõnade aluseks on võetud 2009. aasta „Eesti keele seletava sõnaraamat” (EKSS)⁹. Osa sõnade juurde on sõnastikus lisatud lühend HRV (‘harvaesinev’). Seega on mõne sõna elujõulisus, olgugi see esitatud kui tänapäeval kasutatav, siiski küsitav. Kuna eesmärk pole sõnade esmaesinemust registreerida, vaid näidata, kas Rootsi-perioodi sõnad on kordusettepanekud või esimest korda

⁶ Välis-Eesti: sõltumatu informatsiooni, kultuuriküsimuste ja majanduse ajaleht. 1946–1953. Toim Lembit Kriisa. Stockholm: Estnisk Tidningsförlag. [<http://dea.nlib.ee/index.php?lid=48&byea=1946>] (01.02.2010); Eesti Päevaleht = Estniska Dagbladet: Rootsi eestlaskonna informatsioonileht. 1959– . Toim Tiina Pintsaar. Stockholm: Eesti Päevaleht Förlag. [<http://dea.nlib.ee/index.php?lid=222>] (15.07.2012).

⁷ Vt Mištšenko, Jekaterina 2012. Johannes Aavik keelekorraldajana Rootsis (1944–1973). Keeleuuenduse õppevõimalusi koolitunnis. [http://e-ait.tlulib.ee/252/1/mistsenko_jekaterina.pdf] (23.08.2012).

⁸ Autor sai uurimise toetuseks Wiedemanni fondi stipendiumi.

⁹ EKSS = „Eesti kirjakeele seletussõnaraamatu” 2., täiendatud ja parandatud trükk; vt <http://www.eki.ee/dict/ekss/>.

väljaandis reklaamitud, siis on tabelitesse toodud ka ebakindlad sõnade sünniaastad (tähis ?).

Välis-Eesti rubriik „Uusi sõnu“

Sõnavara uuendamist pidas Aavik keeleuuenduse kõige tähtsamaks ülesandeks. Seda fakti illustreerivad hästi keelemehe enda rakendatud meetodid: mitukümmend tõlgitud ilukirjanduslikku teksti, sõnavara-teemalised artiklid ning ka uudissõnade sõnastikud, näiteks 1919. aasta „Uute sõnade sõnastik“. Ajavahemikus 1905–1940 tuletas J. Aavik umbes 750 uut sõna.¹⁰ Johannes Aavik püüdis ka Rootsi-perioodil (1944–1973) oma korduvate ettepanekute abil saavutada seda, et ta seni läbiminemata sõnad käibele läheksid.

Siinkirjutajal õnnestus varasemaid andmeid täiendada. Ajavahe-
mikus 10.11.1946–29.03.1953 ilmus J. Aavikult ajalehes Välis-Eesti 27 artiklit¹¹ „Uusi sõnu“ (tema 2000. aasta bibliograafias on viidatud 19 artiklile). Aaviku kordusettepanekuist on nüüdiskeeles püsima jäänud 38 sõna – 26 tüve ja 12 tuletist (vt tabel 1). Neist vanimad kordusettepanekud *kehutama* ja tuletis *kehutus* pärinevad 1915. aastast, noorimad tüved *hahm*, *põgu* ja *riin* aastast 1936.

Ettepaneku staadiumisse jäi 63 varasemal ajal kordunud sõna (41 tüve ja 22 tuletist), lisaks üks Rootsi-perioodi uudissõna *viüün*. Keelemees tõi tüve lugejateni 1949. aasta 4. detsembri väljaandes.

Sõnu, mis esinevad artiklites „Uusi sõnu“, on võrreldud viimase Eestis ilmunud kokkuvõtte¹² ja seniste ülevaateoendite (Jänes, Raag¹³) taustal, tänapäevast esinemust on jälgitud EKSSi abil. Sõnu, mis esinevad artiklites „Uusi sõnu“ ja on registreeritud ka 2009. aasta EKSSis, kuid mis puuduvad Raimo Raagi ülevaatlikus laensõnade ja tehistüvede tabelis¹⁴, on 14, lisaks neli tuletist – ühtekokku 18 sõna. Need on

¹⁰ Mets, Helle 1970. Johannes Aavikust ja tema kunstlikest sõnadest I. – Eesti keele ringi töid 2. Toim Aino Valmet. Tartu: Tartu Riiklik Ülikool, lk 8.

¹¹ Täna prof Raimo Raagi 1946. a oktoobri täienduse eest.

¹² Kõrv, V. August 1939. Uute ja vähemtuntud sõnade sõnastik. 2. trükk. Kontrollitud Johannes Aavik. Tallinn: Ilo.

¹³ Jänes, H. Henno 1966. Eesti keel. Selle ehitus, areng ja ortoloogia. Eesti Keele ja Kirjanduse Instituudi toimetised 2. San Francisco: Eesti Kirjanduse Komitee; Raag, Raimo 2008. Talurahva keelest riigikeeleks. Tartu: Atlex, lk 153–154.

¹⁴ Raag, Raimo 2008. Talurahva keelest riigikeeleks. Tartu: Atlex, lk 153–154.

ahistama, hahm, hõilama, johtuma, kehutama (> kehutus), lelu, oik, pelgama (> pelgur, pelgurlik, pelgurlikkus), põgu, reltima, riin, rimp, rüüv ja sürjutama. Võimalik, et osa tüvedest on R. Raagil puudu seetõttu, et rangelt võttes pole kõik välja jäänud sõnad kunstlikult loodud, vaid suuremalt jaolt on tegu laenudega teistest keeltest.

Tabel 1. Tänapäevani püsinud sõnad, mida Aavik on esitanud rubriigis „Uusi sõnu”

Ettepanek Eestis	„Uute ja vähemtuntud sõnade sõnastik” (1939)	Ettepanek Välis-Eestis (1946–1953)	EKSS (2009)
?1919	lk 29	05.01.1947	1. ahistama
<u>1936</u>	lk 40, 41	10.11.1946; 07.09.1947	2. eetma (<i>eede</i>)
?1936 ¹⁵	lk 52	25.01.1953	3. hahm
?1919	–	29.03.1953	4. hõilama
?1921	lk 77	16.02.1947; 27.06.1948	5. johtuma
<u>1921</u>	lk 86–87	25.07.1948; 17.04.1949	6. kaavitama
1915 ¹⁶	lk 99 <i>kehutama</i> (<i>kehutus</i> puudub)	13.10.1946; 16.02.1947; 15.03.1953	7. kehutama (<i>kehutus</i>)
?1919	lk 146	16.02.1947	8. lelu
1928 ¹⁷	lk 159	08.02.1948	9. luutma
<u>1926</u>	lk 170	07.11.1948	10. malnitsema (<i>malnis, malnidus</i>)
1919 ¹⁸	lk 194	05.01.1947; 10.07.1949	11. neim (<i>neimama</i>)

¹⁵ Kõrv, Voldemar August 1936. Uute ja vähemtuntud sõnade sõnastik. 1. trükk. Kontrollinud Johannes Aavik. Tallinn: Ilo, lk 52.

¹⁶ Erelt, Tiiu; Rein Kull; Henno Meriste 1985. Uudis- ja unarsõnu. Tallinn: Valgus, lk 40.

¹⁷ Erelt, Tiiu; Rein Kull; Henno Meriste 1985. Uudis- ja unarsõnu. Tallinn: Valgus, lk 58; R. Raagil märgitud 1930 (vrd Raag 2008: 154).

¹⁸ R. Raagil on märgitud 1924 (vrd Raag 2008: 154).

<u>1932</u>	lk 200	24.11.1946	12. nõme
?1936 ¹⁹	lk 207	24.11.1946	13. oik
1928 ²⁰	lk 208	30.11.1947	14. olbama (<i>olbus</i>)
?1919	lk 223 <i>pelgur, pelgama</i> (<i>pelgurlik, pelgurlikkus</i> puuduvad)	20.06.1948	15. pelgama (<i>pelgur,</i> <i>pelgurlik, pelgurlik-</i> <i>kus</i>)
?1936 ²¹	lk 237	13.10.1946 24.11.1946	16. põgu
<u>1931</u>	lk 240	02.03.1947	17. põrpima
?1932	lk 258	08.02.1948	18. reltima
?1936 ²²	lk 261	19.06.1949	19. riin
?1932	lk 261	20.04.1947	20. rimp
?1932	lk 272	20.04.1947	21. rüüv
?1919	lk 299	27.08.1950; 25.11.1951	22. sürjutama
1919 ²³ uje ?1921 ujedus	lk 328	05.01.1947; 14.10.1951	23. uje (<i>ujedus</i>)
<u>1924</u>	lk 350	29.03.1953	24. võstma
1920 ²⁴	lk 352 <i>väisama, väisang</i> (<i>väisaja</i> puudub, = <i>väisur</i>)	20.04.1947	25. väisama (<i>väi-</i> <i>sang; väisaja</i> puu- dub EKSSis, ÕSis olemas)
<u>1930</u>	lk 358	07.11.1948	26. õöv

¹⁹ Kõrv, Voldemar August 1936. Uute ja vähemtuntud sõnade sõnastik. 1. trükk. Kontrollinud Johannes Aavik. Tallinn: Ilo, lk 207.

²⁰ Ereht, Tiiu; Rein Kull; Henno Meriste 1985. Uudis- ja unarsõnu. Tallinn: Valgus, lk 77–78; R. Raagil märgitud 1930 (vrd Raag 2008: 154).

²¹ Kõrv, Voldemar August 1936. Uute ja vähemtuntud sõnade sõnastik. 1. trükk. Kontrollinud Johannes Aavik. Tallinn: Ilo, lk 207.

²² Samas, lk 261.

²³ R. Raagil *uje*-sõnal märgitud 1924 (vrd Raag 2008: 154).

²⁴ Ereht, Tiiu; Rein Kull; Henno Meriste 1985. Uudis- ja unarsõnu. Tallinn: Valgus, lk 146; R. Raagil *väisama*-sõnal märgitud 1924 (vrd Raag 2008: 154).

Välis-Eesti rubriigid „Vigane ja õige eesti keel”, „Halb ja hea eesti keel”

Ajalehes ilmusid Aaviku sulest ka sellised artiklid, mis vaatsid enamjaolt keelelisi äpardusi, sõnade järjekorda lauses ja probleemseid sõnavorme. Näiteks artiklis alapealkirjaga „Mitte *realkool*, vaid *reaalkool*”²⁵ analüüsitakse sõnade *reaalkool*, *viiking* ja *pokker* kirjaipilti ja rõhku. Nagu ka rubriikide pealkirjad näitavad, keskendus keelemees eelkõige vigastele ja halbadele vormidele. Tüvede ja tuletiste soovitusi on võrreldes ortograafiaküsimustega nendes keelenurkades tunduvalt vähem.

Ajavahemikus 07.01.1945–22.11.1953 ilmus kokku 138 artiklit (2000. aasta bibliograafias on viidatud 123 artiklile). Aavik esitas lugejatele viis kordusettepanekut – tüved *häirima*, *hälin*, *meede*, *möönma* ja *veenma* (vt tabel 2). Ettepaneku staadiumisse jäi tüvi *rümu* ning tuletised *hälitama* ja *hälitus*. Ükski Rootsi-perioodi uudissõna rubriikides kajastamist ei leidnud.

Tabel 2. Tänapäevani püsinud sõnad, mida Aavik on esitanud rubriikides „Vigane ja õige eesti keel”, „Halb ja hea eesti keel”

Ettepanek Eestis	„Uute ja vähemtuntud sõnade sõnastik” (1939)	Ettepanek Välis-Eestis (1945–1953)	EKSS (2009)
1919	lk 67	nr 30, 29.07.1951, lk 5 (H ja H ²⁶)	1. häirima
1919	lk 67	nr 30, 29.07.1951, lk 5 (H ja H)	2. hälin
1942 ²⁷	–	nr 29, 21.07.1946, lk 4 (V ja Ö ²⁸)	3. meede
1919	lk 189	nr 27, 06.07.1952, lk 5 (H ja H)	4. möönma
1914 ²⁹	lk 340	nr 27, 06.07.1952, lk 5 (H ja H)	5. veenma

²⁵ Välis-Eesti 30.05.1948. Stockholm: Estnisk Tidningsförlag. [<http://dea.nlib.ee/index.php?lid=48&byea=1948&bmon=5>] (15.07.2012).

²⁶ Artiklid pealkirjaga „Halb ja hea eesti keel”.

²⁷ Aavik, Johannes 2010. Ideepe. Johannes Aaviku ideede päevik. Toim Helgi Vihma. Tallinn: TEA Kirjastus, lk 714. Vrd Chalvin, Antoine 2010. Johannes Aavik et la rénovation de la langue estonienne. Paris: L'Harmattan, lk 305.

²⁸ Artiklid pealkirjaga „Vigane ja õige eesti keel”.

²⁹ Raag, Raimo 2008. Talurahva keelest riigikeeleks. Tartu: Atlex, lk 154.

Eesti Päevalehe rubriik „Keele alalt”

Ajalehes Eesti Päevaleht ilmus J. Aavikult 97 artiklit „Keele alalt” ajavahemikus 12.01.1963 – 31.03.1969. Raimo Raag viitab 1994. aasta kirjutises 89 artiklile. Keelemees kirjutas keelenurgas nii ortograafilistest eksimustest kui ka tüvedest ja tuletistest, mis ei tahtnud keelekasutajate seas koduneda ja vajasid lisaselgitust.

Sellest rubriigist on tänapäeva eesti keeles käibel ühtekokku 57 sõna (42 tüve ja 15 tuletist), kordusettepanekute seas ka uudisvorm *unutlik* (vt tabel 3³⁰). Aaviku individualismideks on jäänud 99 sõna (73 tüve ja 26 tuletist), nende hulgas uudistüved *ainama*, *defetism*, *luuvik*, *pärdama*, *välitama* ning tuletis *defetist*.

Tabel 3. Tänapäevani püsinud sõnad, mis Aavik on esitanud rubriigis „Keele alalt”

Ettepanek Eestis	„Uute ja vähemtuntud sõnade sõnastik” (1939)	Ettepanek Eesti Päevalehes (1963–1969)	EKSS (2009)
<u>1930</u>	lk 27	nr 208, 07.09.1963, lk 2	1. aabe
?1932 (<i>aapestikuline</i>)	–	nr 208, 07.09.1963, lk 2	2. aapeline
?1932	lk 27	nr 208, 07.09.1963, lk 2	3. aapestik (J. Aavikul <i>aapestik</i> ja Rootsi-perioodil <i>aabestik</i>)
1919	lk 33	nr 182, 08.08.1963, lk 2	4. almus
?1936	lk 40	nr 22, 26.01.1963, lk 3	5. eede (vt <i>eetma</i>)
<u>1936</u>	lk 41	nr 17, 21.01.1963, lk 2	6. eetma
1919	lk 44	nr 303, 31.12.1963, lk 3	7. ennak
<u>1918</u>	lk 51	nr 126, 01.06.1963, lk 3	8. evima
?1919 (<i>haja-meelne</i>)	lk 53	nr 64, 16.03.1963, lk 3	9. hajane (J. Aavikul <i>haja(na)ne</i>)
1932	lk 54	nr 32, 09.02.1966, lk 2	10. hald
?1936	lk 57	nr 169, 24.07.1963, lk 2	11. heiaastama

³⁰ „Ideepe” (2010) abil on dateeritud järgmised sõnad: *klinker*, *nõmedus*, *paitsi*, *pärre*, *tiivik*, *vook*, *väisaja*.

1919	lk 67	nr 80, 07.04.1964, lk 2	12. häire
1919	lk 67	nr 80, 07.04.1964, lk 2	13. häirima
1919	lk 67	nr 80, 07.04.1964, lk 2	14. hälin
1919	lk 72	nr 29, 04.02.1963, lk 2; nr 16, 21.01.1964, lk 2	15. ilkuma
1919	lk 74	nr 118, 25.05.1964, lk 2	16. irduma
1919	lk 74	nr 118, 25.05.1964, lk 2	17. irrutama
?1936	lk 86	nr 73, 27.03.1963, lk 2	18. kaasnema
1919	lk 89	nr 16, 21.01.1964, lk 2	19. kahlama
1919	lk 99	nr 30, 05.02.1963, lk 2	20. kehutama
?1936	lk 105	nr 130, 07.06.1963, lk 2	21. kime
1942– 1943	–	nr 202, 31.08.1963, lk 2	22. klinker
<u>1919</u>	lk 113	nr 196, 24.08.1963, lk 3	23. kolp
?1936	lk 134	nr 287, 10.12.1963, lk 2	24. küülik
1919	lk 146	nr 111, 14.05.1963, lk 2	25. lelu
<u>1929</u>	lk 170	nr 92, 20.04.1963, lk 3	26. malbe
?1936	lk 170	nr 92, 20.04.1963, lk 3	27. malbus (vt <i>malbe</i>)
1919 ³¹	lk 194	nr 54, 07.03.1966, lk 2	28. neim
1919	lk 194	nr 54, 07.03.1966, lk 2	29. neimama
<u>1926</u>	lk 195	nr 183, 10.08.1967, lk 2	30. nentima
<u>1932</u>	lk 200	nr 95, 24.04.1963, lk 2	31. nõme
1942– 1943	lk 200	nr 95, 24.04.1963, lk 2	32. nõmedus
<u>1930</u>	lk 200	nr 95, 24.04.1963, lk 2	33. nõnge
?1936	lk 201	nr 95, 24.04.1963, lk 2	34. nõngus (vt <i>nõnge</i>)
?1930 ³²	–	nr 54, 07.03.1966, lk 2	35. nämmuma
<u>1930</u>	lk 208	nr 112, 15.05.1963, lk 2	36. olbama
?1932	lk 208	nr 112, 15.05.1963, lk 2	37. olbus
1942– 1943	lk 217	nr 78, 02.04.1963, lk 2	38. paitsi

³¹ R. Raagil sõna *neim* märgitud 1924 (vrd Raagil 2008: 153).

³² Esineb „Eesti õigekeelsuse-sõnaraamatus” (II kd, 1930), lisatud lastekeele märgend.

1919	lk 223	nr 17, 21.01.1963, lk 2	39. pelk
1942– 1943	lk 243	nr 256, 04.11.1963, lk 2	40. pärre
<u>1920</u>	lk 253	nr 78, 02.04.1963, lk 2	41. range
1919	lk 299	nr 37, 13.02.1963, lk 2	42. sürjutama
1919 ³³	lk 306	nr 130, 07.06.1963, lk 2	43. taunima
?1932	–	nr 130, 07.06.1963, lk 2	44. taunitav
<u>1936</u>	lk 310	nr 160, 13.07.1963, lk 3	45. teimima
1942– 1943	lk 313	nr 40, 18.02.1965, lk 2	46. tiivik
1919	lk 327	nr 218, 19.09.1964, lk 2	47. tüün
1919	lk 327	nr 218, 19.09.1964, lk 2	48. tüündima
1919 ³⁴	lk 328	nr 92, 20.04.1963, lk 3	49. uje
?1932	lk 329	nr 160, 13.07.1963, lk 3; nr 168, 23.07.1963, lk 2	50. ulm
?	–	nr 18, 23.01.1965, lk 3	51. unustlik ³⁵ (J. Aavikul unutlik)
1942– 1943	–	nr 37, 13.02.1963, lk 2	52. vook
?1942– 1943	–	nr 187, 14.08.1963, lk 2	53. väisaja
<u>1924</u>	lk 352	nr 187, 14.08.1963, lk 2; nr 290, 13.12.1963, lk 2	54. väisama
?1932	lk 352	nr 187, 14.08.1963, lk 2; nr 290, 13.12.1963, lk 2	55. väisang
<u>1930</u>	lk 358	nr 229, 02.10.1963, lk 2	56. õöv
?1932	lk 358	nr 229, 02.10.1963, lk 2	57. õövastama

³³ R. Raagil sõnal *taunima* märgitud 1920 (vrd Raag 2008: 154).

³⁴ R. Raagil sõnal *uje* märgitud 1924 (vrd Raagil 2008: 154).

³⁵ J. Aaviku meelest oli vorm *unustlik* kehvem kui *unutlik*.

Kokkuvõtteks

Keelealane sõnavõtt perioodikaväljaandeis kindlustas selle, et keeleteadlase seisukohad leksikoloogia ja grammatika vallas jõudsid kõigi kodumaast eemal viibivate eestlasteni Rootsis.

Välis-Eesti rubriigis „Uusi sõnu” avaldas Johannes Aavik 27 artiklit, milles pakkus kasutamiseks välja 102 sõna, sh 68 tüvisõna ja 34 tuletist. Neist kordusettepanekuid oli 101 ja uudissõnu 1 (*viiin*). Kõik sõnad, mis tänapäevani eesti keeles kasutusel, läksid käiku juba Eesti-perioodil. Rubriikides „Vigane ja õige eesti keel”, „Halb ja hea eesti keel” ilmus 138 artiklit, kus reklaamimist ja selgitust leidis 8 sõna, sh 6 tüve ja 2 tuletist. Eespool nimetatud rubriikides eedetud sõnad olid kõik keele-Aavikul välja mõeldud juba Eestis töötades.

Eesti Päevalehe rubriigi „Keele alalt” 97 artiklis tutvustas keeleuuendaja 156 sõna, sh 115 tüve ja 41 tuletist. Välja pakutud sõnade seas ilmus ka uudisvorm *unutlik*, mis on eesti keeles tänase päevani kasutusel ning uudistüved *ainama*, *defetism*, *luuvik*, *pärdama*, *välitama* ning tuletis *defetist*, mis paraku jäid Aaviku individualismideks.